

holdene i saa Henseende ere omkring i Landet. Jeg kan efter min fulde Erfaring om disse Forhold slutte mig aldeles til ham, og jeg troer, at det Væsentligste og maaskee det eneste ret Virksomme, Lovgivningen vil kunne gjøre for Arbejdsclassen paa Landet, er at skaffe den en saa let Afgang og en saa billig Afgang til Boliger som muligt. I denne Hensigt er det, jeg har tilladt mig at stille Forslaget, som jeg vil bede den ærede Forsamling ikke ansee for uvigtigt; jeg troer, at Alle, som kjende de paagjældende Forhold nærmere, ville ansee det for særdeles vigtigt.

Indenrigsministeren: Det er vistnok en fuldkommen rigtig Maade, hvorpaa den ærede Rigsdagsmand, som har stillet det Forslag, der foreligger, har opfattet Anordningens Hensigt, at det er Communerne, som skulle opføre de Boliger, hvorom der er Spørgsmaal; men jeg troer ikke, at det Ændringsforslag, han har stillet, er nødvendigt for at udtrykke dette, idet jeg antager, at det allerede ligger i Loven, saaledes som den nu er redigeret og kommen fra Landstinget. Imidlertid kunde jeg fra den Side ikke have nogen Betænkelighed ved Forslaget, thi hvis der har været nogen Tvivl, er det jo altid godt, at den Tanke, som er den rigtige, bliver udtrykt paa en saa utvetydig Maade, som muligt; men det forekommer mig, at der ved Ændringsforslaget, saaledes som det foreligger, er steet meget mere end alene at udtale, at det er Communerne, som skulle opføre de paagjældende Boliger for huusvilde Personer. Der er nemlig indrømmet Kommunen en ganske almindelig Ret til at fordre Byggeplads afstaaet til Opførelse af de Huse, som det paaligger dem at lade opføre, og derpaa er der sagt, navnlig de Huse, som der er Tale om i denne Lov; men ved her i Lovens Paragraph 1 at indføre en Bestemmelse af en, saa stor Udstrækning, vilde Loven komme til at omfatte Noget, som ligger udenfor dens hele Virkefæde, idet det vil følge deraf, at Bestemmelserne i de følgende Paragrapher ogsaa blive anvendelige i alle de Tilfælde, hvor det paaligger en Landcommune at opføre Huse. Derved vil altsaa skee en Forandring i de særlige Bestemmelser, som nu have om saadanne særlige Forhold, som f. Ex. om Opførelse af

Gjordemoderboliger og om Opførelse af Skolebygninger. Jeg skjønner heller ikke rettere, end at, efter denne ganske almindelige Affattelse, vilde Lovens Bestemmelser ogsaa blive anvendelige, hvor det paaligger en Commune, af privatretlige Grunde, at opføre en eller anden Bygning, men en saadan særdeles Udstrækning af denne Lov, maa jeg dog tillade mig at fraraade. Det er nemlig vistnok saa, at det Niemed, som Grundloven har, naar den siger, at Eiendom ikke bør fordres afstaaet uden ifølge Lov, at det Niemed opnaaes ikke, uden at der i den Lov, som skal udkomme, specielt nævnes, i hvilket Niemed Eiendommen kan fordres afstaaet; men det skeer ikke, naar det siges, at det skal være i alle Tilfælde, hvor det paaligger Kommunen at opføre en Bolig. Ligeledes vilde der, hvis dette Ændringsforslag antages, fremkomme en synderlig Anomalie med Hensyn til Forholdene i Kjøbstæderne og paa Landet, thi den Lov, hvorom der her er Spørgsmaal, gjælder ifølge sin Inscription alene for Landet, og det kan vistnok ogsaa forsvares, thi den Banfærlighed i at skaffe Boliger, som Loven sigter til at afhjælpe, den er eiendommelig for Landet og fremtræder ikke paa samme Maade i Kjøbstæderne; men at give Landcommunerne en saadan ganske almindelig Expropriationsret, naar de skulle opføre Bygninger, og nægte Kjøbstadcommunerne den i aldeles beslægtede Tilfælde, det forekommer mig ikke vilde føre til nogen god Overeensstemmelse i Lovgivningen. Det forekommer mig altsaa, at Ændringsforslaget, saaledes som det foreligger, gaaer meget videre, end det vistnok har været den ærede Rigsdagsmands Mening derved at bevirke, ligesom ogsaa videre end det i og for sig kan antages at være hensigtsmæssigt.

J. A. Hansen: Det er ganske rigtigt, hvad den heitærede Indenrigsminister har bemærket, at Forslaget vil komme til at angaa flere specielle Tilfælde end disse to nævnte, men naar jeg har henført til de forelagte Motiver til den nærværende Forordning, hvori Regjeringen har udtalt, at det ifølge de allerede gjældende Bestemmelser i Lovgivningen maa skee allerede maatte anses for at være Communerne hjemlet at kunne fordre sig Grund udlagt til Opførelse af Fattighuse, naar de ikke paa